

ř. z. (viz též nař. ze dne 7. dubna 1885 č. 38 ř. z. a vyhlášku místodrž. tyrol. ze dne 18. a 30. května 1885 č. 20 a 21 z. z.).

X. Ustanovení trestní.

Krádež ryb v potocích trestá se jako zločin, přesahuje-li obnos 5 zl., jinak trestá se jako přestupek (§ 174 ad II. lit. f a § 460 tr. z.). Dle vojenského zákonníka trestního trestá se rovněž případ první jako zločin (§ 462 ad g), případ druhý pak jako přečin (§ 732).

XI. Právo poplatkové.

Všechna podání, protokoly, přílohy, právní listiny a prohlášení v projednávání náhradních nároků osob oprávněných k rybolovu, dále v řízení o založení rybářských revírů a o výkupu rybářských oprávnění jsou kolku prosta, pokud zemské zákony připouštějí utvoření revírů resp. výkup práv rybářských, a pokud se listin těch neuzívá k dalším účelům. Nabývání odvozené z výkupu práv rybářských jest rovněž prosto poplatků (§ 8 říš. zák. o rybářství). Za vystavení lístku rybářského platí každý držitel nebo pachtěř rybářského práva taxu 1 zl., každá třetí osoba toliko 50 kr. Živnostenští pomocníci neplatí nijaké taxy.

XII. Právo berní.

1. Daň výdělková: Provozování rybářství nepodlehá všeobecné dani výdělkové (z. zák. o př. daních osob). Osvobození toto nevztahuje se však na rybářství provozované ve svobodných a pachtovaných, jakož i veřejných vodách a rovněž ne na rybářství námořské (§ 2 cit. z.).

2. Daň z příjmů: Výtěžek z užitků rybníků a rybářství, který docílí sám majitel, podlehá jako každý příjem osobní dani z příjmů (§ 163 cit. z.). Ve všech ostatních případech, kde podrobena jest oprávnění rybářské dani výdělkové, podléhá i dani z příjmů.

3. Daň pozemková: Chaty rybářské nesluší podobně jako dílny zařadovati do tříd (klassifikovati) (dek. dv. kanc. ze dne 31. prosince 1821 č. 2265).

Rybníky.

I. Pojem.

Rybníky jsou větším nebo menším nahromaděním vody, kterou obkličují dílem přirozené, dílem umělé břehy. Při většině značnějších rybníků záleží umělý břeh částečně ze splavu. Jsou-li při potocích zřízeny mlýny nebo jinaká hnací zařízení, přivádí se k nim voda z rybníka zvláštními stokami (vantrokami). Má-li se vypustiti úplně nějaký rybník, zejména užívá-li se ho ku chování ryb, užívá se k tomu zvláštní roury, která zapuštěna jest v nejhlubším místě dna rybníčního pod hrází rybníčnou, odkudž vede též odtok k nejbližší vodě. Často mají rybníky úkol nádržek, z nichž se vede někam voda.

Rybníky mají význam s jedné strany pro účely hospodářské, s druhé strany pro účely průmyslové; jsou nezbytnými pro chov ryb, jsou zařízeními, která udržují vodu potřebnou k zavodňování, jakož i k tomu, aby se hnací stroje v pohyb uváděly. Zejména pak jsou rybníky od pradávna již nezbytnou podmínkou ku provozování mlynářství. Za pokročilých poměrů průmyslových jsou průmyslové podniky většinou odkázány na rybníky, kteréž jsou mocným činitelem pro celou řadu průmyslových odborů.

II. Rybníky jakožto předmět práva.

1. § 4 říš. vod. zák. řadí rybníky k oněm vodám, které přináležejí držitelům půdy, ač-li nebrání tomu nabytá práva jiných osob. Rybníky jsou

tudíž pravidelně vodami soukromými a podléhají určitým obmezením zákonným jen potud, pokud toho vymáhá veřejný zájem. Všeobecně má tedy držitel rybníku právo dle libovůle své nakládati vodou rybniční a kohokoli vyloučiti ze spoluužívání, pokud zákony vodní neukládají jinakých nařízení nebo pokud třetí osoby nenabýly v tom či onom směru práva spoluužívati rybníka (§ 354 o. o. z.).

2. Vlastníku rybníka přísluší tudíž i nepopíratelné právo vypouštěti vodu rybniční čas od času dle volného uvážení svého.

3. Cestou zákona může býti uloženo vlastníku nevypouštěti rybníka jen potud, pokud dle jednání jeho — ať se stanoviska práva veřejného, ať z důvodů soukromoprávních uloženo byl vlastníku závazek vody nevypouštěti; pravidlem tedy není k tomu držitel rybníka zavázán, a nemůže mu býti bráněno, aby rybník vysoušel nebo jinak ho používal, třeba by vysoušení rybníka hrozilo nebezpečím veřejným zájmům, nebo vysoušení bránila práva třetích osob. Úřad může přidržovati držitele k tomu, aby vody z rybníka nevypouštěl, pokud — jak dotčeno — žádá toho veřejný zájem nebo pokud k tomu má býti držitel vázán právem vyvlastňovacím. Z pravidla musí však úřad míti na mysli, že rybník jest vodou soukromou, nad kterouž má vlastník úplné disposiční právo, pokud nejsou odůvodněny zvláštní výjimky zakládající se na právních titulech (nál. spr. s. dv. ze dne 24. března 1886 č. 868, sb. »Budwinski« č. 2978).

4. Ježto jest rybník vodou soukromou, kteréž smí vlastník dle libovůle své užívati a upotřebiti pro sebe a pro jiné až na výjimky založené na zvláštních titulech právních, může vlastník nepopíratelně dobývati i ledu na rybníce jsa vyloučen z oprávnění toho nebo ve výkonu jeho jen potud obmezen, pokud třetím osobám na základě zvláštních titulů přiznáno právo k takovému vyloučení neb obmezení.

5. I jest patrné, že nikoli úřady politické, nýbrž řádné soudy povolány jsou rozhodovati o tom, zdali a pokud porušeno neb obmezeno bylo právo služebnosti, ježto právo toto zakládá se na titulu soukromoprávním, že tedy třetí osoba musí nastoupiti cestu soukromoprávní, tvrdí-li, že jí přísluší zvláštní titul právní co do užívání a upotřebení vody (nál. spr. s. dv. ze dne 9. listopadu 1888 č. 3444, sb. »Budwinski« č. 4336).

6. Pokud jde o otázku, zda vlastník oprávněn jest rybník úplně vypustiti, dlužno míti na zřeteli dosavadní stav držby sousedních pozemků a zařízení ve vztahu k ochraně proti vodním škodám a k používání vody. Vodu možno z rybníka bez dalšího vypustiti, hradí-li se jinakým způsobem pravidelný přítok vody potřebné k hnacím strojům a nebrání-li tomu jinaké veřejné zájmy (rozh. min. orby ze dne 12. prosince 1878 č. 11030). Schváleno-li vypustiti vodu nebo nařídil-li tak úřad sám, ježto se v rybníku do značné výše usadilo bahno a pod., má se vypustiti voda, pokud se týká, mají se poměry vody v rybníku pokud možno uvésti opět do takového stavu, který snáší se s poměry dosavadními (rozh. min. orby ze dne 13. července 1877 č. 13912). Čištění rybníků spadá ostatně pod ustanovení § 43 vod. zák. (§ 44 čes. vod. z., § 40 buk., § 25 krajín., § 41 dolnorak., § 39 štýr. vod. zák.), kterýž pojednává o udržování a čištění umělých stok a zachovávání staveb vodních v dobrém stavu; neboť rybníky jsou tu a tam též předmětem užívání vody. Pokud uloží se vlastníku za povinnost vyčistiti rybník na ochranu sousedů proti povodni, může se závazek ten obmezovati při rybnících, kterými protékají potoky, na pouhé

vybrání (vyklizení) náležitě širokého koryta pro protékající potok, ač-li se tím účelu dostojí (rozh. min. orby ze dne 30. března 1879 č. 12621).

III. Aby se náležitým způsobem šetřilo ustanovení vodních zákonů platných o zařízení, udržování, používání a vypouštění rybníků, vydána byla min. nař. ze dne 14. února 1894 č. 45 ř. z. celá řada předpisů, které v podstatě stanoví asi toto.

1. Zařizování nových a změna dosavadních rybníků.

a) Toliko na základě řízení dle práva vodního smí býti uděleno úřední povolení nezbytné dle platných zákonů zemských o používání, vedení a odehnání vody, jedná-li se o zařízení nových rybníků, ať pro potřeby rybaření, pro hnací stroje, ať mají úkol nádržek k zavodňování, regulátorů pro přítok a odtok vody, pro vodovody či k jakýmkoli účelům mají sloužiti.

b) Při předběžném úředním zkoumání dotyčných žádostí, jež předsevzítí má úřad dle příslušných ustanovení těchto zemských zákonů (§ 74 pro Bukovinu, § 78 pro Istrii, § 57 pro Krajinu, § 75 pro Dol. Rakousy, § 73 pro Štýrsko, § 79 vod. zák. pro ostatní země), dlužno zejména vyšetřiti, zda rybník, který se má založiti, má nebo může míti jakýsi vliv na železnici; je-li tomu tak, má býti žadatel přidržán k tomu, aby doplnil projekt náčrtem, z něhož patrna jest místní poloha rybníka a příslušenství železničního tím dotčeného. O příslušném vyjednávání (místním šetření) zpraviti jest dotyčný podnik železniční a c. k. generální inšpekci rakouských železnic (kteréž předložiti jest též vzpomenutý náčrt) a pozvati je, aby se účastnili při tom, soudí-li, že zájem železnice jest zamýšleným projektem nějak dotčen. Rozhoduje-li se o projektu, dlužno míti na mysli netoliko očekávatelný vliv zamýšleného potoku na nejbližší okolí, nýbrž i vliv jeho na obvod, kde se voda hromadí, i obvod, kde voda odtéká.

c) Hráze rybníka musí býti dle upotřebeného materiálu tak umělecky zařízeny a v takových rozměrech zbudovány, aby mohly úplně odolati tlaku vody i při nejvyšším stavu vody. Výše hrází musí být taková, aby nemohla voda přetékat ani za nejvyššího stavu vody ani při nárazu vln. Vždy však musí koruna hráze aspoň 0.60 *m* ležeti nad výškou největšího stavu vody a aspoň býti zšíří 1.50 *m*. Při budování hrází sluší vždy pečovati o dobré spojení se základem; dále jest ve všech případech nutno zabezpečiti odvodnění hrází. Hráze musí být nepromokavy a nejméně do výše 0.50 *m* nad nejvyšší stav vody chráněny proti nárazům vody. Možno-li posázeti hráze rybníka stromy nebo keři, o tom rozhoduje se ve srozumění lesního technika politické správy.

d) Přípustnou výši napjetí vody v rybníce měřiti jest tím způsobem, aby zbytek vody do rybníka tekoucí nebo jím protékající nepoškozoval cizích práv.

e) Každý rybník má býti opatřen dle polohy, velikosti své a přítoku vody stavídlou nebo dle okolností několika stavídlou řádně zasazenými do nejnižšího místa ve hrázi nebo má míti příhodný odtok.

f) Odváděcí kanály musí míti takové příčné rozměry, aby pojmouti mohly netoliko vodu za normálních poměrů odtékající, nýbrž aby pojmouti a odvésti mohly vodu rybníční za mimořádných srážek.

g) Brlení při vtoku nebo výtoku rybníka musí býti zařízeno tak, aby vzdáleností latí (tyčí) anebo pletiva mohlo bez překážky protékati množství vody shora dopadající.

h) Zařízení potoka dle povolení upravené dlužno ještě před naplněním schváliti dle ustanovení vodních zákonů a opatřiti stavidlem na stupně rozděleným; totéž provéstí jest i při odváděcích kanálech.

i) Povoluje-li se zařízení rybníka, vydati jest třeba též příhodná ustanovení, aby uzavřením přítoku vody, nebo vypuštěním rybníka (ať při opravě, čistění, lovu ryb nebo z kteréhokoli důvodu jiného se rybník vypouští) nebyly nikterak poškozeny blízké budovy, pozemky a práva vodní.

2. Udržování a užívání rybníků:

a) Ve smyslu platných zákonů vodních udržovati dlužno veškery součásti rybníků neustále v takovém stavu, aby nebyly na škodu cizím právům a zabrániti mohly povodním. Sem přináležejí jmenovitě neustálý dohled ku stavu hrází, příkopů, kanálů a jinakých předmětů, obzvláště stoupne-li voda, dále důkladné prozkoumání jich, opadne-li voda. Zjištěná poškození nutno ihned opravit, třeba na oko byly nepatrnými.

b) Při větších rybnících povinny jsou osoby rybníky udržující zříditi hlídače, jichž povinností jest hlavně dohlížeti ku stavidlům při odtoku a častou zkouškou se přesvědčovati, zda odváděcí zařízení stále konají dobré služby a zda stezky vedoucí k zařízením uzavíracím poskytují na-prostou bezpečnost.

c) Výslovně jest předepsati osobám povinným k udržování rybníků, aby občas vyklidily rybník, jakož i přítok a odtok jeho.

3. Zrušení stávajících rybníků vypuštěním jich:

a) Vypustiti rybník lze toliko s povolením příslušného úřadu správního, když bylo prve provedeno řízení předepsané v zákonech vodních.

b) Při komisionelním šetření konaném k žádosti o vypuštění rybníka sluší míti na mysli netoliko vliv toho na bezprostřední okolí rybníka, nýbrž uvážiti jest též všechny poměry odtoku vody, na kteréž u větší vzdálenosti může míti účinek vypuštění rybníka. Rovněž na zřeteli chovati dlužno po právu zřízené hnací podniky, nádržky a práva třetích osob.

c) V rozhodnutí o příslušné žádosti třeba vysloviti, zdali a za kterých podmínek dosavadní tok vody na dále má býti zachován v zájmu veřejném nebo na ochranu stávajících práv, či-li zda a která opatření povinen jest držitel rybníka podniknouti, aby opět zjednan byl vodě odtok, který měla před zařízením rybníka, nebo aby změny dřívějšího stavu způsobené zařízením rybníka byly beze škody pro sousedy a jiné osoby oprávněné, po případě, aby nebyl poškozen zájem veřejný. Při tom nezbytno opatřiti, aby držitel vypouštěného rybníka odstranil stavby tam, kde další jich trvání není nutným a nezdá se býti jistým udržování jich v dobrém stavu, pokud by další jich trvání bez řádného udržování poškozovali mohlo cizí práva nebo zájmy veřejné.

4. Úřední dohled nad rybníky: Politické úřady jsou povinny bdíti nad tím, aby se udržovaly a užívaly rybníky po veškeren čas tak, jak to ustanoveno bylo v úředním povolení. Zpozoruje-li politický úřad, že cizím právům neb veřejným zájmům vzchází újma ze stavu rybníků nebo hospodaření s rybníky, kteréž datuje se z doby dřívější bez dovoditelné sice koncese, avšak po právu, jest povinen učiniti potřebná opatření, aby závady a zlořády byly ihned odstraněny.